

ZPOW.6042.2.2024

UCHWAŁA NR 39/2024

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 5 lutego 2024 r.

w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą KOMITET WYBORCZY OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA „BEZPARTYJNI I SAMORZĄDOWCY” w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzanych na dzień 7 kwietnia 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 97 § 2 w związku z art. 84 § 4 i art. 399 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) po rozpatrzeniu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą KOMITET WYBORCZY OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA „BEZPARTYJNI I SAMORZĄDOWCY”, którego dnia 1 lutego 2024 r. dokonał Zarząd Ogólnopolskiej Federacji „Bezpartyjni i Samorządowcy”, i stwierdzeniu, że nie spełnia ono warunków określonych w Kodeksie wyborczym

postanawia

odmówić przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą KOMITET WYBORCZY OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA „BEZPARTYJNI I SAMORZĄDOWCY” w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzanych na dzień 7 kwietnia 2024 r., z powodu utworzenia komitetu wyborczego przez nieuprawniony podmiot.

Uzasadnienie

W dniu 1 lutego 2024 r. Zarząd Ogólnopolskiej Federacji „Bezpartyjni i Samorządowcy” dokonał zawiadomienia Państwowej Komisji Wyborczej o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą KOMITET WYBORCZY OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA „BEZPARTYJNI I SAMORZĄDOWCY” w celu zgłaszania kandydatów w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wójtów (burmistrzów prezydentów miasta) zarządzanych na dzień 7 kwietnia 2024 r.

Zgodnie z art. 84 § 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz w wyborach wójta komitety wyborcze mogą być tworzone przez partie polityczne i koalicje partii politycznych, stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz przez wyborców.

Ponadto jak wynika z art. 399 Kodeksu wyborczego prawo zgłaszania kandydatów na radnych przysługuje, komitetowi wyborczemu partii politycznej, koalicyjnemu komitetowi wyborczemu, komitetowi wyborczemu organizacji społecznej, a także komitetowi wyborczemu wyborców.

Z powyższych przepisów wynika zatem, że w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) komitety wyborcze mogą być tworzone wyłącznie przez partie polityczne i koalicje partii politycznych, stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz przez wyborców.

Mimo tego, że Kodeks wyborczy nie zawiera definicji organizacji społecznej uprawnionej do utworzenia komitetu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza od wielu lat wyraża stanowisko, że komitety wyborcze organizacji mogą tworzyć wszystkie stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego oraz stowarzyszenia zwykłe.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261), zwanej dalej „ustawą”, stowarzyszenia w liczbie co najmniej trzech mogą założyć związek stowarzyszeń. Założycielami i członkami związku mogą być także inne osoby prawne, z tym że osoby prawne mające cele zarobkowe mogą być członkami wspierającymi. Istotą związku stowarzyszeń jest zatem reprezentowanie wielu stowarzyszeń i innych osób prawnych. Z powołanego przepisu wynika ponadto, że założycielami i członkami związku mogą być także inne osoby prawne, tj. np. fundacje, związki zawodowe, związki wyznaniowe, jednostki samorządu gospodarczego, a więc podmioty, które nie są uprawnione do tworzenia komitetów wyborczych oraz zgłaszania list kandydatów na radnych (art. 84, 86-89 i art. 399 Kodeksu wyborczego). Z powyższego wynika, że związek stowarzyszeń nie jest organizacją społeczną w rozumieniu Kodeksu wyborczego.

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że jak wprost przesądził ustawodawca w art. 87 § 1 Kodeksu wyborczego koalicje wyborcze w celu wspólnego zgłaszania kandydatów mogą tworzyć wyłącznie partie polityczne. Przepisy Kodeksu wyborczego nie pozwalają natomiast na tworzenie koalicji wyborczych z udziałem stowarzyszeń i organizacji społecznych, a także z udziałem wyborców.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że charakter związku stowarzyszeń Ogólnopolska Federacja „Bezpartyjni i Samorządowcy” wynika z załączonego do zawiadomienia statutu. Zgodnie z § 1 ust. 1 statutu wynika, że „Ogólnopolski związek stowarzyszeń pod nazwą Ogólnopolska Federacja „Bezpartyjni i Samorządowcy” (zwana dalej Federacją) zrzesza stowarzyszenia, organizacje i inne osoby prawne, które nie działają w celu osiągnięcia zysku. Poza tym z § 7 ust. 1 pkt 8 statutu wynika, że Federacja realizuje swoje cele w szczególności przez utworzenie trwałej płaszczyzny współpracy między organizacjami samorządowymi,

samorządami i organizacjami społecznymi. Nie ulega zatem wątpliwości, że organizacja ta stworzona została jako koalicja organizacji, stowarzyszeń i innych osób prawnych m. in. w celu udziału w wyborach.

Utworzenie komitetu wyborczego przez związek stowarzyszeń, którego członkami mogą być także inne osoby prawne, a także przyjęcie tego zawiadomienia przez Państwową Komisję Wyborczą, byłoby naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, stanowiłoby bowiem obejście przepisów, które nie przewidują możliwości utworzenia koalicji wyborczych z udziałem stowarzyszeń i organizacji społecznych i innych osób prawnych.

Powołany art. 22 ustawy przewiduje, że związek stowarzyszeń mogą założyć stowarzyszenia w liczbie co najmniej trzech. Przepisy nie przewidują natomiast ograniczenia w zakresie liczby podmiotów tworzących tego rodzaju związek. Związek stowarzyszeń reprezentowany przez kilka czy kilkanaście podmiotów w nim zrzeszonych jest zdecydowanie silniejszym podmiotem w odniesieniu do celów politycznych, jakie chce on osiągnąć, niż jedno stowarzyszenie albo jedna inna organizacja społeczna. Zorganizowanie się w związek stowarzyszeń ma zatem na celu poprawienie efektywności realizacji statutowych celów działalności skupionych w nim podmiotów, a w przypadku udziału w wyborach – celów politycznych. Przyjęcie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego przez związek stowarzyszeń stanowiłoby *de facto* akceptację dla utworzenia niedopuszczonej w przepisach Kodeksu wyborczego koalicji stowarzyszeń.

Przyjęcie, że związek stowarzyszeń może utworzyć komitet wyborczy w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego na równi z samodzielnymi stowarzyszeniami i organizacjami stanowiłoby naruszenie zasady równości wyborów, o której mowa w art. 169 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w art. 369 i 471 Kodeksu wyborczego.

Umożliwiłoby to bowiem uczestniczenie danego stowarzyszenia lub organizacji w wyborach, np. do tej samej rady, zarówno w ramach „koalicji”, tj. komitetu wyborczego utworzonego przez związek stowarzyszeń i jednocześnie przez komitet wyborczy utworzony samodzielnie przez dane stowarzyszenia lub organizację. Przepisy nie przewidują bowiem podstawy prawnej do odmowy przyjęcia zawiadomienia komitetu wyborczego utworzonego przez stowarzyszenie lub organizację wchodzącą w skład związku stowarzyszeń, o którym mowa w art. 22 ustawy. Tego rodzaju sytuacja byłaby niedopuszczalna również z uwagi na brak możliwości realizacji zasady, o której mowa w art. 84 § 1 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którą komitety wyborcze prowadzą na zasadzie wyłączności kampanię wyborczą na rzecz kandydatów.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza zatem, że przepisy Kodeksu wyborczego nie przewidują możliwości utworzenia komitetu wyborczego przez związek stowarzyszeń, o którym mowa w art. 22 ustawy.

W związku z tym, że zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego zostało dokonane przez nieuprawniony do tego podmiot bezprzedmiotowe było wezwanie pełnomocnika wyborczego do usunięcia wad zawiadomienia, o czym mowa w art. 97 § 2 Kodeksu wyborczego.

Mając powyższe na uwadze postanowiono jak w sentencji.

Na podstawie art. 404 § 1 Kodeksu wyborczego pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego ma prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości niniejszej uchwały.

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak

(dokument podpisany elektronicznie)